

Katoliški GILAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.250

Letna naročnina L. 2.500

Letna inozemstvo L. 3.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XX. - Štev. 30 (1010)

Gorica - četrtek, 25. julija 1968 - Trst

Posamezna številka L 50

Boleča vprašanja slovenske Cerkve

Po skoro 25 letih zmage komunistične revolucije v Jugoslaviji in v Sloveniji so se razmere na cerkvenem polju v marsikateri izboljšale. Tega nihče ne more zanikati. Vendar objektivno opazovalec ne more trditi, da bi tam bilo vse lepo urejeno in odnosih med Cerkvijo in državo. Še vedno je veliko perečih vprašanj, ki tarejo Cerkev v Sloveniji.

ZIDANJE NOVIH CERKVA

Ob novoletnem sprejemu pri verski komisiji v Ljubljani je nadškof dr. Pogačnik iznesel na prvem mestu vprašanje zidanja novih cerkva in verskih stavb. Takole je rekel:

»Naj mi bo pri tem prijateljskem srečanju pri mizi dovoljeno, da odkrito povem, kaj mi je posebno pri srcu. Potrebno bi bilo, da bi pri izdajanju lokacij za cerkvene kulturne in stanovanjske potrebe našli več razumevanja, ne da bi čakali časih leta in leta na odgovor, kar tudi po zakonu in je odgovor nazadnje celo negativen. Za ljubljansko malo semenišče je bila na primer obljubljena dokončna rešitev do konca leta 1967. Leto je minilo, rešitve pa še ni. Prav tako želimo, da bi se vsi problemi cerkvenih učnih zavodov, tudi najvišjih in semenišč ugodno reševali in rešili v območju domače republike brez intervencij zveznih forumov.« (Nova pot, 1/3, 1968, str. 148).

K tem pritožbam ljubljanskega nadškofa lahko dodam še tole: Škof Jenko si na to prizadeva, da bi dobil gradbeno dovoljenje za zidavo župne cerkve v Novi Gorici. A do sedaj so mu to vedno preprečili. Nasprotno pa je znano, da pravoslavni metropolit v Skopju zida veličastno katedralo in mu pri tem daje podporo tudi makedonska vlada. V Sloveniji pa ne samo, da ne dajo nobenih podpor, nočejo dati niti gradbenega dovoljenja. Mislimo, da bi se ob vzgledu drugih republik tudi slovenska vlada morala odločiti za večjo legalno enakopravnost do Cerkve in njenih ustanov. Kajti to najbolj boli slovenske škofo, da večkrat prav v teh zadevah glavna oblast do njih neenakopravno in celo protizakonito kakor v letih stalinizma.

VPRAŠANJE OBVEŠČANJA

Drugo pereče vprašanje je obveščanje vernikov. Jugoslovanski zakoni določajo, da so vsi državljani enakopravni in da uživajo enake pravice. Toda slovenski škofje so že ponovno opozorili, da glede sredstev obveščanja verni državljani ne uživajo istih pravic kot ostali. Zato so postavili zahtevo, naj bi se tudi Cerkev dovolila uporaba ljubljanske televizije in radia. Saj te ustanove podpirajo vsi državljani, verni in nevern. Zakaj imajo pravico do njih samo eni, drugi pa ne? Zdenko Roter, eden vodilnih marksističnih teoretikov v Sloveniji, je to zahtevano proglasil za nevzdržno! Kajti po njegovem pojmovanju se katoliška Cerkev nikakor ne more imeti za versko družbo enako državi, to je za suvereno družbo. Zanj za komuniste je tudi katoliška Cerkev privatna ustanova. To je seveda v popolnem nasprotju z naukom naše Cerkve, ki v cerkvenem zakoniku in tudi na zadnjem koncilu slovesno proglašajo, da je katoliška Cerkev suverena in popolna družba. Enakopravne tekme s Cerkvijo se pa komunisti bojijo.

DOBRODELNOST

Tretje boleče vprašanje je dobrodelnost. Kristus je Cerkev dobrodelnost zaukazal. Sloveniji si prizadeva Cerkev, da bi našla tudi to svoje poslanstvo kakor povod drugod po svetu. Trudi se, da bi dobrodelnost kolikor mogoče organizirala. Ker so ji pa vse dobrodelne ustanove zeli in ji onemogočili vsako združevanje vernikov v katere koli namene, išče sedaj drugih poti in načinov. Posebno originalen način dobrodelnosti je »Sklad Antona Vovka«. Začela ga je revija »Ognjišče«. Ta revija vsak mesec poroča o kakem pooblaščenem in posebno hudem primeru po-

trebe in prosi bralce za pomoč. Kar revija dobi, pošlje označeni osebi. Ta sklad se je zelo lepo razvil.

V Ljubljani so imeli marksisti od 29. januarja do 1. februarja letošnjega leta poseben seminar ali študijske dneve, na katerih so študirali vprašanje religije v Jugoslaviji. Na predavanjih so se dotaknili tudi dobrodelne dejavnosti Cerkve v Sloveniji. Predavatelj, že omenjeni Zdenko Roter, se je glede tega izrazil, da je socialna in karitativna dejavnost Cerkve nedopustna. »Ustvarjanje teh institucij je nasprotno našim (marksističnim, op. pisca) stališčem.«

Posledica takega gledanja partije na dobrodelnost Cerkve je obsodba urednikov Ognjišča. Gospodje Bolč, Ravbar in Čuk so bili obsojeni vsaki na 20.000 S din globe, češ da so zagrešili kaznivno dejanje z nabiranjem prostovoljnih prispevkov za »Sklad Antona Vovka« brez dovoljenja pristojnega upravnega organa. (Ognjišče, julij 1968).

Vsa zadeva s »Skladom Antona Vovka« je nov dokaz, da Cerkev v Sloveniji kljub toliko opevanemu protokolu še vedno ne more uspešno razvijati svoje dejavnosti v soglasju s svojim poslanstvom, saj se ji stavi na vsak korak razne upravne ovire, vse to iz strahu, da ne bi preveč pridobila na vplivu na ljudske množice.

KDAJ SE KONČA DOBA SLOVENSKE VERNOSTI?

Naj omenimo še nekaj, kar prav tako priča o vezanosti, kateri so še vedno podrejeni cerkveni krogi s strani partijskega vodstva.

V zborniku »Leto vere«, ki so ga letos okrog velike noči izdali slovenski škofje, najdemo tudi članek z naslovom »Kronologija slovenske vernosti«, ki ga je napisal Viljem Pangerl. V njem na 12 straneh strnjeno poda zgodovino katoliške Cerkve med Slovenci, počeni s škofom Modestom, ki je pred 1200 leti prinesel luč svete vere našim prednikom v Karantanjo, sedanjo Koroško, nato pa pregledno prikaže ves njen razvoj skozi stoletja. Kot zadnje važno obletnico omenja leto 1892 in v zvezi z njim zapiše: »Na pobudo Antona Mahničja je bil leta 1892 v Ljubljani I. slovenski katoliški shod. Po smernicah tega shoda se je v naslednjih desetletjih oblikovalo slovensko versko, kulturno in drugo javno življenje. V času ljubljanskega škofa Antona Bonaventure Jegličja so se močno razvile verske, vzgojne in izobraževalne katoliške organizacije in pomagale odločilno tudi h gospodarskemu in političnemu dvigu naroda.«

Vse lepo in prav. Kaj pa Katoliška akcija, pa evharistični kongres leta 1935 in kongres Kristusa Kralja leta 1939, potem spravna vsenarodna pobožnost prvih petkov in sobot v času sovražne zasedbe med zadnje vojne? Niti besede o vsem tem, ker se je to zgodilo za časa škofa dr. Rožmana, čigar ime se doma ne sme niti zapisati. Kaj pa dvig ljubljane v nadškofijo? Tudi o tem ni besede, čeprav se je to zgodilo pod škofom Vovkom, ki je bil Rožmanov naslednik. Da bi avtorju članka ne bilo treba omeniti škofa Rožmana, ko bi govoril o škofu Vovku ali nadškofu dr. Pogačniku, je kar raje končal z Jegličem.

Nimamo namena s temi vrsticami škofom ali duhovnikom doma kaj očitati — treba je biti v njihovi koži, da človek prav razume in sodi — le tole bi vprašali, pa ne komunistov, ampak tiste, ki se jim zdi v Sloveniji glede verske svobode vse v redu in se na vso moč ženejo za dialog s komunisti: kakšna verska svoboda je neki, če se še danes doma ne sme pisati resnice o razvoju katoliške Cerkve v Sloveniji? Kako naj bo mogoč resničen dialog s komunisti, ki nekaterih slovenskih škofov ne dovolijo niti imenovati?

—hj

Na smrt obsojeni narod

»Stirinajst milijonov človeških bitij je obsojenih na iztrebljenje; — piše francoski list *Le Monde* — iztrebila naj bi jih lakota, pomorilo strelno orožje, uničilo klanje. Ves svet se zgraža zaradi bombardiranja Vietnama, protestira nad rasno nestrpnostjo belcev v Rodeziji in Južni Afriki, glede strahotnega rododroma v Biafri pa — molči. In vendarle — v trinajstih mesecih državljanske vojne je tam že padlo in umrlo dvesto tisoč ljudi; ta mesec umre od lakote vsakih osem minut en otrok, prihodnji mesec bo umrl že vsake štiri minute, v septembru že vsaki dve...«

Nekaj pošastnega je državljanska vojna v Nigeriji, kjer si hoče mohamedansko Hausa plemo, ki ga je 32 milijonov, podrediti in uničiti 14 milijonov krščanskih Ibo črncev, ki so se prav zato, da bi v miru razvijali svojo narodno bit, odcepili od zvezne države Nigerije, kolonialni proizvod Angležev, kateri so državo ustvarili, ne da bi prizadete vprašali, ali jo hočejo.

PRAVI KRIVCI RODOMORA

Danes so prav Angleži tisti, ki skupaj s Sovjetsko zvezo zalagajo nigerijsko vlado z orožjem, da ga ta uporablja zoper Ibo plemo v

Biafri, ki je praktično brez orožja in zato obsojeno na popolno iztrebljenje. Dva tisoč angleških plačancev in 350 tehnikov iz Sovjetske zveze ter Egipta vežba nigerijske čete, da bi te bratomorni boj čim bolj učinkovito in čim hitreje končale. Po poročilih časnikarske agencije »Time« imajo vladne čete nalogo, da vsakega moškega prebivalca Biafre, ki ima več kot pet let, brez usmiljenja pobijejo.

Kot posmeh na vest človeštva se zdi odgovor britanskega poslanstva v Bonnu na proteste katoliških krogov v Zahodni Nemčiji proti pošiljanju orožja v Nigerijo: »Zagotavljamo vas, da je britanska vlada zelo vznemirjena, da povzročata državljanska vojna v Nigeriji toliko človeškega gorja. Res je, da pošilja britanska vlada orožje rednim vladnim četam v Nigerijo v primernih količinah; toda ne verjamemo, da bi se razmere kaj izboljšale in da bi bil kaj prej vzpostavljen mir, ako bi tja ne pošiljali več orožja.«

Z drugo besedo se to pravi: pošiljali bomo orožje, dokler plemo Ibo ne bo nehalo obstajati. Angleži ne postopajo prvič tako; vsa njihova kolonialna zgodovina je prepolna tega cinizma; za obrambo njihovih gospodarskih interesov jim je malo mar, če izkrvavi

cel narod. Saj je tudi Churchill časnika opozorilo, da s podporanjem Tita pomaga drugi komunizma v Jugoslaviji, cinično odgovoril: »Saj ne boste ne vi ne jaz v Jugoslaviji živela!«

SRAMOTA ZA KULTURNI SVET

Če je angleški sloves o njihovi brezčutnosti za vse, kar jih ne zadeva, že postal svetovno znan in ne povzroča več začudenja, pa upravičeno lahko strmino nad brezbriznostjo krščanskih narodov in vlad, ki iz obzirnosti do mohamedanskih držav, katere so lastnik petrolejskih vrelcev, delajo k vsemu rododromu v Biafri nedolžen obraz, kot da se ničesar tam ne dogaja. In kje so vsi tisti borci za mir, ki ob vsaki priliki nastopajo zoper vojno v Vietnamu, pa se jim ne zdi vredno, da bi dvignili svoj glas v korist umirajočega naroda? Seveda, v Vietnamu so »grdi« Amerikanci, zato le po njih! V Biafri pa složno sodelujejo pri moritvi Anglija in Sovjetske zveze, zato nobene besede o tem. In kje so vsi tisti študenti, ki po ulicah postavljajo barikade in požigajo vozila v svoji skrbi za »boljši svet?« Ali ne bi bilo bolj pošteno, da bi svoja grla uporabili v protestu zoper zločinsko krvoprelitje, ki se dogaja pred očmi brezčutnega in presitega sveta?

Medtem ko tu pri nas v Italiji in drugod po zahodnih evropskih državah otroci uživajo počitnice ob morju in v gorah, dobro hranjeni in z vsem preskrbljeni, pa v Biafri otroci cepajo kot muhe, pa ne od kake bolezni, ampak enostavno, ker so lačni. Trebuh se jim napne, lasje dobijo barvo opeke, telo se jim pokrije z luskinami — in njih konec je tu.

BRIDKA RESNICA

Nemški misijonar piše iz Biafre: »Najbolj nujen problem so trenutno življenjske potrebščine. V mnogočem zavisimo le še od pomoči od zunaj. A ta prihaja tako počasi in v tako majhnih količinah! Blokada, ki jo izvajajo vladne čete, prepreči marsikatero pošiljko. Smo kakor oblegana trdnjava. Z lahkimi in težkimi orožjem napadajo naši nasprotniki zlasti bolnišnice, cerkve, misijonske postaje in živilske trge. Pomoč smo dosedaj prejeli predvsem od mednarodne »Caritas«. Ta je že izvršila 24 poletov; vsakokrat je prišlo deset ton pošiljk. Pomagata tudi Svetovni svet Cerkva in mednarodni Rdeči križ. Od držav uradno še nobena ni kaj prispevala. Molči tudi Organizacija združenih narodov. Še celo Vatikan, ki je glede Vietnama zelo glasan, je v zadevi Biafre čudno zadržan. Mi misijonarji ob tem molku zelo trpimo. Vztrajamo ob ljudstvu, ki mu grozi pogin in smo pripravljene umreti z njim. A hudo nam je, ko ugotavljamo to silno brezčutje bogatih narodov.«

Tako ta misijonar. Biafra je postala izpit za vest človeštva. Ni dovolj le, da se zavzamejo dobrodelna srca in pošljejo živila ter zdravila. Zganiti se morajo politiki, državniki, vlade in storiti vse mogoče, da se problem Biafre tudi politično reši. Stirinajst milijonov Ibo črncev ima pravico do svoje države, pa čeprav je v opreki s kramarskimi računi Angležev ali s podtalnimi cilji sovjetskega komunizma.

Skoraj pozabljena dvajsetletnica

Poleti pred dvajsetimi leti je ves svet presenetila resolucija Informacijskega urada komunističnih partij. Predstavniki bolgarske, romunske, madžarske, poljske, češkoslovaške, sovjetske, francoske in italijanske komunistične stranke so proučili položaj v jugoslovanski komunistični partiji, ki se sploh ni marala udeležiti sestanka.

V resoluciji je bilo rečeno: »Informacijski urad poudarja, da vodstvo komunistične partije Jugoslavije sledi v glavnih vprašanjih zunanje in notranje politike zadnje čase napačno linijo, ki predstavlja opustitev marksistično-leninistične doktrine. Zaradi tega odobrava Informacijski urad akcijo centralnega komiteja komunistične partije Sovjetske zveze, ki je prevzela iniciativo za razjasnitev zgrešene politike centralnega komiteja komunistične partije Jugoslavije in predvsem zgrešeno politiko tovarišev Tita, Kardelja, Džilasa in Rankovića.« V naslednjih točkah resolucija napada jugoslovansko zunanjo in notranjo politiko, odnose jugoslovanske partije do ljudske fronte, notranji položaj partije, jugoslovansko taktiko pri graditvi socializma, odnose z Informacijskim uradom in do enotne socialistične fronte.

Resolucija se je zaključila z naslednjim pozivom: »Zdrave sile komunistične partije Jugoslavije imajo nalogo prisliliti svoje sedanje voditelje, da odkrito in pošteno priznajo svoje napake ter jih popravijo, prisiliti jih, da prekinejo z nacionalizmom, da se povrnejo k internacionalizmu in utrdijo na vse načine enotno socialistično fronto proti imperializmu, ali pa, če se bodo dosedanja voditelji komunistične partije Jugoslavije pokazali nezmožni to napraviti, imajo te sile dolžnost, da jih zamenjajo in sestavijo novo internacionalistično vodstvo komunistične partije Jugoslavije.«

Vse komunistične partije na svetu so brezpogojno odobrile resolucijo Informacijskega urada. V izvršnem odboru komunistične partije Tržaškega ozemlja, ki se je sestel 3. in 4. julija, sta bili v zvezi s sklepi Informacijskega urada predloženi dve resoluciji: Vidalijska, ki je zagovarjala sklepe Informacijskega urada, je prejela 6 glasov; Babičeva, ki v bistvu govori

o nesporazumu med Informacijskim uradom in centralnim komitejem jugoslovanske komunistične partije ter obsoja vsiljevano dilemo o izbiri med Beogradom in Moskvo, je prejela 4 glasove.

Centralni komite, ki naj bi o zadevi dokončno odločil, je bil sklican na 11. julij. Do tega zasedanja pa ni prišlo 11. julija, ker sta Vidalijska in Babičeva skupina skrbno pazili, da ne bi ostali pred centralnim komitejem v manjšini. Tako je Babič sklical centralni komite 12. julija. Od 33 članov jih je bilo navzočih 17, neopravičeno odsotnih 15, oproščen pa 1. Centralni komite naj bi bil torej sklepčen ter je med drugim izključil iz centralnega komiteja in iz partije Vidalijska. S svoje strani je Vidalijska sklical centralni komite 18. julija, na katerem je bila odobrena resolucija Kominforma in sklep večine izvršnega komiteja KP Tržaškega ozemlja. Razen tega je centralni komite pooblastil izvršni komite, da podzame »vse potrebne ukrepe, da onemogoči omenjeni grupi (Babič, Uršič, Beltram) doseči frakcionistični cilj«. Za 21. in 22. avgust pa je bil sklican izredni kongres KP STO.

Sledil je razkol med babičevci in vidalijski v vseh skupnih organih, tako v OF, v Enotnih sindikatih, v SIAU, medsebojne izključitve in groba obračunavanja (tudi fizična).

Bralci dobro vedo, kakšne posledice je imel in ima ta razkol za nas tržaške Slovence. Sicer pa bi bila potrebna o tem zelo skrbna analiza oz. študija.

M. B.

Našli so relikvije sv. Petra

Pred osemnajstimi leti je papež Pij XII. povedal, da so odkrili Petrov grob pod sedanjim oltarjem v baziliki sv. Petra. Takrat so našli pri izkopavanju tudi nekaj kosti v marmornati vdolbini. Profesorica za stare napise Margerita Guarducci je vodila skrbna raziskavanja. Prosila je za sodelovanje najboljših strokovnjakov. Prišli so do skupnega zaključka, da pod oltarjem najdene kosti pripadajo apostolu sv. Petru. Novica je po vsem svetu vzbudila veliko pozornost in med katoliki seveda tudi razumljivo veselje.

Na kraju zločina in zadoščevanja

Romanje v Altötting je bilo za vse udeležence tržaško-goriške skupine, ki je obiskala v dneh od 8. do 11. julija Bavarsko, lepo in prijetno doživetje. Doživetje čisto druge vrste, pretresljivo, turbno in grozotno, pa je bilo žalno romanje naših rojakov drugi dan bivanja na Bavarskem, 10. julija, ko so obiskali kraj zločina in človeške hudobije, proslulo kazensko taborišče Dachau pri Münchnu. Med zadnjo vojno je bilo v to taborišče mučenja in smrti poslano zlasti po zlomu Italije izredno mnogo Slovencev, zelo veliko tudi iz naših primorskih krajev. Za Judi in Poljaki smo bili Slovenci po številu na tretjem mestu. Tudi mnogo naših duhovnikov je delilo delež mučenja z njimi.

IZ ZGODOVINE TABORIŠČA SMRTI

Dachausko taborišče leži 20 km zahodno od bavarske prestolnice, v bližini mesteca Dachau, po čemer je tudi prejelo ime. Zgrajeno je bilo na močvirnatem svetu, ki pa je danes že izsušen. Samo odtočni kanali še spominjajo na prvotno stanje.

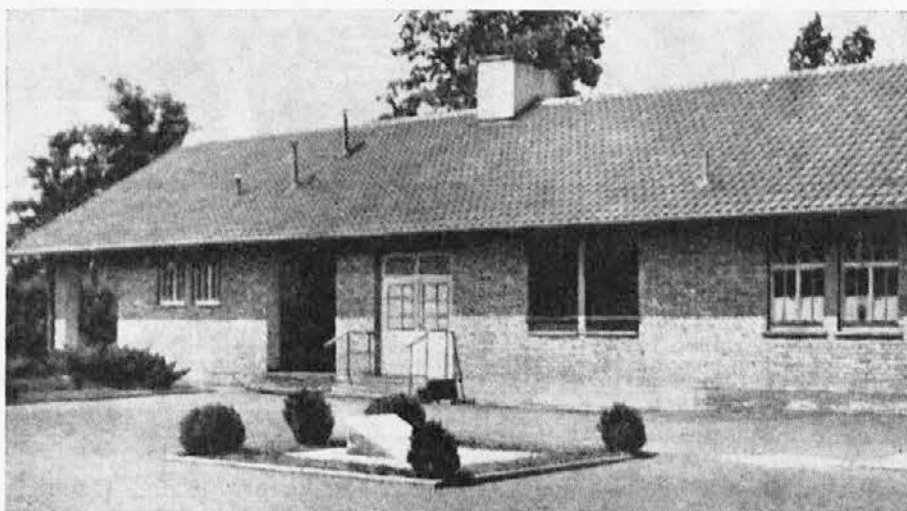
Uradni začetek dachauskega taborišča nosi datum 22. marca 1933. Tedaj so nacisti vanj prignali prve pripornike. Bili so tu judje, duhovniki in redovniki ter na splošno vsi »nezaželeni elementi«. Taborišče naj bi nudilo prostora za pet tisoč oseb. Toda že leta 1937 se je skazalo premajhno. Sami deportiranci so ga morali povečati. Naslednje leto je bilo dovršeno v novih mejah in tako ostalo do prihoda ameriških čet. 206.000 oseb je šlo po podatkih registracijskega urada v letih 1933-1945 skozi njega. Resnično število je bilo seveda veliko večje, saj mnogih zapornikov sploh niso vpisali v seznam.

Taborišče je obsegalo petnajst barak, dve bolniški stavbi in točilnico, ki pa ni nikdar delovala. Vsaka baraka je bila razdeljena v štiri sobe; v vsaki izmed njih naj bi bivalo 52 oseb, v baraki pa 208. Toda dejansko so v času največje nemške oholosti, ko so se nacistične vojske raztegnile čez vsa Evropa, natrpali vanje tudi do 1600 oseb.

Umrljivost v taborišču je bila velika. Premnogi so umirali zaradi telesne izčrpanosti, saj so bili obroki hrane vse prej kot zadostni, na mnogih so zdravniki delali poskuse, koliko zdrži človeški organizem, mnogi pa so bili tudi s smrtjo kaznovani. Umrljivost je bila tako silna, da taboriščno vodstvo ni utegnulo več mrtičev dovolj hitro pokopavati. Zato je dalo v letu 1942 zgraditi krematorij. Postavili so tudi sobo za usmrtnice s plinom, ki je imela nedolžen izraz kopalnice s tušem. Vendar te plinske celice iz neznanih razlogov niso nikdar uporabili. Zapornike, ki so bili obsojeni na smrt s plinom, so pošiljali na grad Hartheim pri mestu Linz na Zgornjem Avstrijskem. Od leta 1942 do novembra 1944 je bilo s plinom usmrčenih 3166 dachauskih stanovalcev. V celoti je umrlo po dosedanjih statistikah v Dachau v vsem času obstoja 29.438 deportirancev. Po prihodu zaveznikov je na posledicah popolne izčrpanosti umrlo še 1230 zapornikov. Ti so našli svoj zadnji počitek v senčnatem pokopališču sredi gozda v bližini mesta Dachau. Med njimi je tudi več Slovencev.

SLOVENSKO ŽALNO ROMANJE

Dobre pol ure je vožnje z avtobusom iz središča Münchna, in že si pred vrati taborišča smrti. Visoke žične ograje, ki je bila napolnjena z električnim tokom, sicer ni več, tudi ni več jarkov, z vodo napolnjenih ob ogradi, nekateri stražni stolpi pa še stojijo. Z njih so SS-stražarji streljali brez predhodnega opozorila na

Ena izmed barak v dachauskem taborišču, v kateri so nacistični krvniki uredili krematorij in plinsko celico. Na sliki je videti prav tisti del barake, kjer se je nahajala plinska celica. Plošča pred stavbo označuje kraj, kjer so stale vislice.

vsakogar, ki se je žični meji preveč približal.

Od petnajstih barak stojita še dve. Ostale so razdrli, pustili pa betonske temelje, da je lahko razpoznaven tloris celotnega taborišča. Globok vtis pusti na obiskovalca navzočnost karmeličanskega samostana. Zgrajen je bil na način barak. V njem karmeličanke noč in dan molijo in opravljajo spravne pobožnosti Bogu v zadoščevanje, mrtvim v odrešenje in živim v posvečenje. Kraj hudobije in zločinov se je po njih zaslugi spremenil v kraj sprave in zadoščevanja.

V neposredni bližini tega samostana stoji tri kapele: katoliška, ki je iz leta 1960 ter protestantska in judovska, ki sta iz leta 1965. V katoliški kapeli so se zbrali okrog oltarja naši romarji, da prisostvujejo daritvi sprave in molijo za vse žrtve taborišča, zlasti za naše rojake. Saj so bile med prisotnimi tudi osebe, katerih svojci so tu izgubili življenje. Dve, mati in hči iz Sestljana, sta mogli obiskati grob sina oz. brata, ki počiva v gozdnem pokopališču v Dachauu.

Pretresljiva je bila koncelebrirana sv. maša, ki jo je vseh 12 duhovnikov pod vodstvom škofovega vikarja msgr. Skerla opravilo za dušni pokoj dachauskih žrtev. Na začetku je rektor karmeličanskega samostana pozdravil naše romarje ter poudaril zlasti misel, da je Dachau zgovoren dokaz, kako nizko pade človek, če Boga zavrže. Njegove besede je prevajal msgr. Skerl. Po evangeliju pa je spregovoril priložnostne besede g. župnik Albin Germek iz Doline, katere je naslonil na napis, ki stoji na spomeniku padlim pred krematorijem v taborišču. Ta napis se glasi: »Den sterbenden zur Ehre — den lebenden zur Mahnung, t. j. Mrtvim v čast, živim v opomin.

Po sv. maši, pri kateri so skoro vsi udeleženci prejeli sv. obhajilo, je vsa skupina odšla k omenjenemu spomeniku, kjer sta dva naša moža položila k njegovemu vznjožu venec rož, ovit v slovensko trobojnico.

IZ KANALSKE DOLINE

Stavka v Rablju

V sredo 17. julija so rabeljski rudarji stavkali 24 ur, da podprejo svoje zahteve po boljšem varnostnem sistemu v rudniku in dosežejo namestitve novih oseb v čistilnici, kjer morajo stari delavci opravljati službo na izpraznjenih mestih.

Prazen strah

V bližini Rabeljskega jezera stoji ob stari rimski cesti kapelica s podobo Kristusa in sv. Antona. V steklu podobe odsevajo zapadni grebeni mogočnih Julijcev, zlasti Kanina. Zadnje čase se je med ljudmi razširila govorica, da se gore zibljejo sem tja in da to ne pomeni nič dobrega. Verjetno da je pred vrati atomska vojna in konec sveta. Res so se gore, če si pogledal v steklo podobe, čudno gibale. In kaj je bilo na vsem tem? Podoba, obešana na žebelj v steni kapelice, ni bila trdno pričvrščena in tako jo je veter pozibaval, kar je v gledalca naredilo občutek, da se Julijci, ki se v steklu zrcalijo, premikajo. S tem je minil strah pred koncem sveta, razni praznoveržki, ki jih tudi v rabeljskem koncu ne manjka, so pa doživeli novo blamažo.

Samostanske skupnosti v Afriki

V Afriki je opaziti okrepljeno samostansko življenje. Benediktinci imajo na črni celini 14 samostanov z 220 menihi; benediktinke 12 samostanov z 256 redovnicami; trapisti 8 samostanov s 178 redovniki; trapistinke imajo tri hiše z 49 redovnicami; cistercijanci imajo dva samostana, klarise 11 hiš, dominikanke 5 samostanov, male sestre Foucalda 44 hiš in dva noviciata, mali Jezusovi bratje pa 12 bratovščin.

SLOVENSKI PRISPEVEK k akciji za cerkveno zedinjenje

Ob ekumenskem zborniku »Kraljestvo božje« (1967-1968)

Naši javnosti je znano, da je pred 40 leti ustanovil »Kraljestvo božje« kot mesečno glasilo Slomškove Bratovščine odnosno Apostolstva sv. Cirila in Metoda ugledni profesor na ljubljanski bogoslovni fakulteti dr. Fr. Grivec, znani strokovnjak za vzhodno bogoslovje in neutrudni raziskovalec življenja in delovanja sv. bratov Cirila in Metoda. To unionistično glasilo je prva leta prelat dr. Grivec sam urejeval, leta 1935 pa ga izročil svojim učencem. Tako ga je tri leta (hkrati z liturgičnimi »Božjimi vrelci«) urejeval dr. Metod Turnšek, tri leta pa (do nacističnega napada) dr. Tomaž Kurent.

Glasilo je bilo namenjeno predvsem slovenskim izobražencem, duhovnikom in laikom, ki so radi segali po dobro informiranem mesečniku, saj je v njem bilo toliko tehtnega gradiva o delu za cerkveno zedinjenje, o razmerah v vzhodnih (pravoslavskih) Cerkvah, o velikih možeh in ženah krščanskega Vzhoda, zlasti pri Slovanih. Glasilo je najprej izhajalo v Ljubljani, zadnja leta pa v Mariboru, kjer se je tiskalo v Cirilovi tiskarni, ki ji je bil ravnatelj podjetni duhovnik Fr. Hrastelj. Za časa izhajanja v Mariboru je »Kraljestvo božje« prevzelo tudi akcijo za Slomška, namreč tudi za njegovo beatifikacijo, in je tudi sicer veliko pisalo o škofu Slomšku.

Med žrtvami nacističnega napada je v Mariboru bilo tudi »Kraljestvo božje«. Velikonočna številka (1941), čeprav je bila že v stroju, sploh ni izšla. Po vojni pa to tako svojsko glasilo tudi ni moglo biti obnovljeno, saj niti popularni »Bogoljub« in »Glasnik Srca Jezusovega« nista oživela, zadila je le primorska »Družina«, ki sta jo apostolski administrator dr. Toroš in urednik Jože Premrov kljub težavam znala ohraniti in razviti.

Po »Kraljestvu božjem« so po vojni hrepneli mnogi slovenski izobraženci iz Amerike zlasti navdušeni Anton Merkun. Mnogim željam in prošnjam je ustregel bivši urednik dr. Metod Turnšek in glasilo (z dovoljenjem ustanovitelja premeta dr. Grivca) v zamejstvu obnovil, in sicer leta 1955 v Celovcu, kajpak za vse Slovence »doma in po svetu«. Glasilo je izšlo v ličnem formatu (12x16) na 48 straneh in z ovojem, ki ga je krasila izredno lepa in pomenljiva podoba sv. bratov Cirila in Metoda, kako ovce (Slovene) vodita proti sv. Petru v Rimu. Vsebinska revija, ki je je bilo za

majhen zbornik, je bila zelo zanimiva in vzpodbudna. Tudi razgledi po svetu so bili zelo pestri. Glasilo je bilo obnovljeno z docela osebnim žrtvijo (zlasti finančno) urednikov. Letnik XVI. bi mogel postati vsaj dragoceno periodična revija, vendar je zamejska javnost za vzvišeno ekumensko idejo bila premalo zrela, premalo pripravljena in požrtvovalna. »Kraljestvo božje« je takrat navidez »obtičalo«. Kljub temu pa je Turnškov idealizem rodil uspeh. Priskočili so mu na pomoč in idejo podprli mladi slovenski rimski profesorji in doktorji, ki so obnovljeno glasilo prevzeli in izdajanje nadaljujejo v obliki letnih zbornikov.

Pravkar je izšel že osmi zbornik, ki sta ga uredila prof. dr. Janez Vodopivec v Rimu in dr. Stanko Janežič v Trstu, izdalo pa ga je Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, ki je med slovenskimi verniki na Tržaškem in Goriškem poglavalno že krepke korenine. Tod je že skoraj 700 članov Slomškove bratovščine odnosno Apostolstva sv. Cirila in Metoda, ki ima osrednji sedež v Rimu. Za ekumenski zbornik (1967-1968) so prispevali zanimive članke, tako bivši urednik dr. Metod Turnšek (o ekumenskem srečanju v Salzburgu in Regensburgu in o sveči sv. Cirila in Metoda) kot sedanja urednika dr. Janez Vodopivec (o ekumenskem Pravilniku in o teologiji in duhovnosti sv. bratov Cirila in Metoda) in dr. Stanko Janežič (o veličini krščanskega Vzhoda, o objemu Carigrada in Rima) ter mnogi drugi ugledni sodržavni in sodelavci. Tako je prof. dr. Martin Jevnikar napisal dragocen prispevek o delu svetih bratov in najstarejših spomenikov slovenskega pismenstva, prof. Raško Vodeb o grobu in ostankih sv. Cirila in Metoda, dr. Stojan Brajša o Mahničevih in glagolici ter o pravoslavskih Srbih v Trstu in Istri, dr. A. Kosmač o zgodovinski grške skupnosti v Trstu, kanonik I. Merlak o poti sv. bratov Cirila in Metoda s Slovaškega v Rim, dr. S. Kahne o zgodovinsko-kulturnem okviru in pomenu cerkvenotodnijske misli, dr. Fr. Perko o verskem stanju v Rusiji ob 50-letnici oktobrske revolucije.

V ekumenski zbornik uvaja Ekumenski pravilnik in zaključuje ga ekumenska kronika, bogato poročilo od vzhoda do zahoda. Vmes je nekaj lepih ilustracij. Zares dragocen vzhodni zbornik!

Jože V.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Sto let rojstva velikega slovenskega misleca

Letos 3. julija je minilo sto let, kar se je rodil v revni bajtarski hiši v Poljanah nad Skofjo Loko dr. Aleš Ušeničnik, eden največjih slovenskih mislecev. O njem se je izrazil njegov profesor na gregorijanski univerzi v Rimu, francoski jezuit, poznjši kardinal L. Billot, da ima Aleš »angelski razum«.

Ko se je po sedmih letih teološkega študija vrnil v domovino, je takoj začel s svojim neutrudljivim delom: postal je profesor bogoslovja v semenišču ter urednik in glavni sodelavec pri reviji »Katoliški obzorja«, ki jo je kasneje nasledila revija »Čas«. Dr. Janez Evangelist Krek, njegov veliki sodobnik, je o njem dejal: »Ko bi Aleš ne bil storil za modroslovje nič drugega kakor da je ustvaril za Slovence filozofski jezik, ki je odličnejši, bi bila njegova zasluga neprecenljiva.« Dr. Aleš Ušeničnik pa je poleg tega slovel kot pisatelj in pesnik ter kot izvrsten poznavalec klasične latinščine in grščine.

Nesmrten spomenik pa si je postavil s »Knjigo življenja«, ki je doživela dosedaj tri slovenske izdaje ter hrvatski, češki in nemški prevod. Premnogim trpinom je ta knjiga pregnala oblake z obraza ter jim pomagala, da je v njih srcih zmagala Kristusova luč nad temo obupa. Ta knjiga je istočasno izraz duhovnika in misleca, učnjaka in umetnika, res nekaj globokega in dovršenega.

Dr. Aleš Ušeničnik, tako velik po globokosti svojih misli, pa je bil v svojem zasebnem življenju izredno skromen in ponižen. Njegovo neponarejeno duhovniško življenje je bilo oprto na tisto poglavje iz »Hoje za Kristusom«, ki govori o »dobrem, miroljubnem človeku«. Aleš Ušeničnik je to knjigo za Slovence kar dvakrat priredil in s svojim bratom Fran-

cetom jo je do smrti uporabljal za svoje duhovno branje. Umril je na posledicah od kapi 30. marca 1952, star 84 let.

Pozornost revije »Radiocorriere« do Slovencev

Revija »Radiocorriere« je nekako uradno glasilo italijanskega radia in televizije. Tudi mnogi slovenski satelajti, ki redno sledijo radijskim in televizijskim oddajam, jo že kar stalno kupujejo. Ze dolgo časa objavlja tudi program slovenske radijske postaje v Trstu, pri čemer nima posebnih mislekov, kot npr. tržaški »Piccolo«, da bi slovenskih imen ne pisala s strešicami, kjer so potrebne.

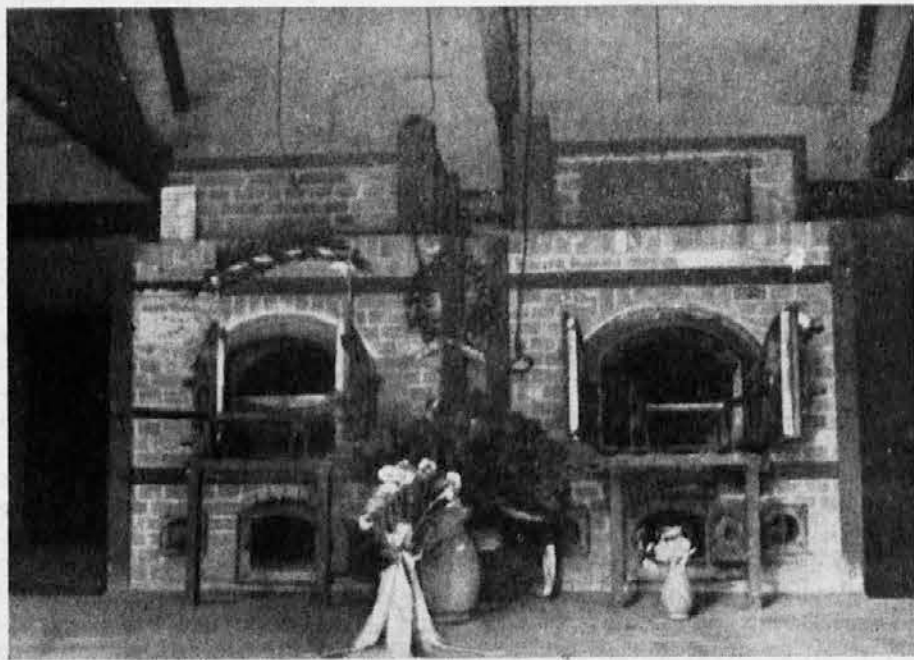
Zadnje tedne pa je šla revija še korak naprej. Če je do sedaj objavljala spored v italijanskem prevodu, ga pa sedaj tiska že kar v slovensčini. Pri tem je treba poudariti, da je besedilo zelo skrbno netisnjeno, brez napak in z vsemi strešicami. Celo na »« pri priimku Bednarik je že bila večkrat postavljena.

Številka 26 (14. do 20. julija) pa prinaša celo sliko z besedilom »Moški pevski zbor "Valentin Vodnik" iz Doline pri Trstu, ki ga vodi dirigent, skladatelj in pedagog Ignacij Ota, je na sporedu v torek, 16. julija, ob 18. uri.

Urednikom revije »Radiocorriere« čestitam o njeni odprtosti in razumevanju slovenskih teženj. Zeleli bi, da bi ta duh prešel tudi v italijanske politične in kulturne kroge na Tržaškem, Goriškem in Beneški Sloveniji.

Pomoč deželam v razvoju

Podporna organizacija avstralskih katoličanov je izdelala načrt, kako bi zbrali en milijon dolarjev za pomoč deželam v razvoju. Pomoč je namenjena predvsem za razvoj kmetijstva, za gradnjo novih šol in zdravstvenih ustanov.

Peči v krematoriju dachauskega taborišča, kjer so sežgali mrtvece

SLOVESNA OTVORITEV

Rojanske čitalnice pred sto leti

12. julij 1868, dan ki sovpada s praznovanjem farnih patronov sv. Mohorja in Fortunata, je bil za Slovence v Rojanu pri Trstu silno pomemben, kajti tedaj je bila slovesno odprta Rojanska čitalnica.

Šest dni prej je cesarsko namestništvo sporočilo pobudnikom čitalnice, da je bil njen pravilnik odobren ter odposlan političskemu ravnatelju z naročilom, da ga preda odgovornemu predstavniku čitalnice. Se isti dan je predsednik pripravljalega odbora, glavni pobudnik za ustanovitev čitalnice, Ivan Zor razposlal vsem sestriškim čitalnicam po Sloveniji kakor tudi Sokolu ljubljanskemu vabila na svetovno odprtje. Obvestil je tudi policijo, da bo »v nedeljo 12. julija ob 6. uri popoldne slovesna otvoritev Kmečke čitalnice v Rojanu v hiši g. Furlana "Dodici mameri". Slovesnost se bo pričela z besedo, po besedi pa počne ples. Ker je mogoče, da se bo mnogo ljudstva zbralo, prosim oskrbeti za potrebno občno varnost.«

In res, zbralo se je dosti ljudi, privreli so iz vse okolice, navdušenje je bilo veliko. Tej prvi slovesni »otvoritveni besedi« so sledile še mnoge druge. Vrstile so se dramske prireditve, nastopal je pevski zbor, redno so se ponavljali pustni večeri, živestvovanja in miklavževanja za male in odrasle. Nikdar ni pri teh prireditvah manjkalo deklaracij, ki so bile tedaj zelo upoštevane. Pogostni nastopi so pripomogli k zblizanju slojev in ustvarjal se je bojem slovenske skupnosti, potreben že takrat in še bolj potreben danes.

»Poduk« — glavni namen čitalnice, je prevzemal najlepši del čitalniškega življenja. Nabavljene so bile številne knjige, pravne in poučne. Ni manjkalo kulturnih večerov in »pomnikov«. 6. decembra 1868 je bil izvoljen za »častnega uda« dr. Bleiweis; prirejena je bila »beseda v spomin našemu Vodniku«; ob tej priliki je bil izvoljen za »častnega uda« pesnik Jovan Vesel-Koseski. 18. decembra 1870 se je vrnila »beseda v spomin Prešerna«, 11. marca 1872 pa »v spomin vrlega pesnika Lemko-ta«. Za častnega uda je bil izvoljen tudi djakovski škof dr. Josip Juraj Strossmayer.

Takratno slovensko časopisje je delavost čitalnice v Rojanu pogosto omenjalo z mnogimi pohvalnimi izrazi:

— narodni napredek v rojanski okolici — čedalje večji, tudi kmetje so začeli čitalnico, ki se more med prvimi šteti, bolj obiskovati;

— čitalnica Rojanska zasluži res ime narodnega središča na obali Adrije;

— odkar v Rojanu čitalnico imajo, se vse nekako predrugačilo; po pravici se ime prva občina tržaške okolice imenovati.

Dejansko je Kmečka čitalnica v Rojanu postala pravo žarišče še za druge čitalnice v tržaški okolici. Te so si sledile takole: 11. oktobra 1868 v Barkovljah; 25. oktobra 1868 na Opčinah; 15. novembra 1868 pri Sv. Ivanu; 22. novembra 1868 na Rocolu; 27. decembra 1868 na Kolonji; 17. januarja 1869 v Šklednju.

Ko obojujamo torej v teh dneh spomin na slovesno odprtje Kmečke čitalnice v Rojanu pred sto leti in ugotavljamo z neprikritim občudovanjem, kaj vse so naši predniki tedaj postavili, moramo priznati, da so napravili res veliko in da se jim lahko oddolžimo le s prav ponižnim: »Hvala vam!«

A. T.

Misijonar Majcen potuje

Vsedel sem se v naš avto, ki smo si ga »posodili« pri Amerikancih. Naš ekonom Kitajec, ga je šel iskat v Saigon, v rotarnico, kamor odlagajo Amerikanci nerabne stroje. Naši gojenci mehaniki v Govapu so ga lepo popravili in tako se zdaj kar po gosposko vozimo.

Najprej smo zavili mimo osrednje radijske oddajne postaje, ki jo upravlja kakih 50 Amerikancev, približno 3 km proč od naše hiše. Mi to postojanko duhovno oskrbujemo, oni nam pa materialno pomagajo. Pa ne samo nam, vsi tukajšnji ljudje ogromno od njih prejemajo. Pa ne vem, zakaj in kako: ljudje sicer radi jemljejo od njih vse te božje dobrate, vendar kake prisrčne simpatije nimajo do njih. Vse je do njih nekako mrzlo, ne rečem sovražno razpoloženo. Pred dnevi sem dejal: »Glejte, oni garajo, se trudijo, žrtvujejo vse in umirajo za Vietnamce, pa ni videti nikjer nobene hvaležnosti.« Zdi se mi, da so svoj čas Francozi bolje znali pridobivati ljudi. Vietnamci želijo, da bi jim pomagali, a nočejo, da bi jim ukazovali, hočejo biti zrel in samostojen narod.

Vozimo se proti Dalatu. Mesto leži kakih 30 km od Tram Hanha, kjer je naša misijonska postaja. Tu in tam zahteva policija osebne izkaznice, posebno od mladih fantov. Pogostoma dobe koga, ki se izogiblje vojaške suknje; slehernemu je mlado življenje drago; vietkongovci puste pri miru civiliste, a vojske kaj radi napadejo iz zasede. Dijaki srednjih in visokih šol so začasno oproščeni vojaščine. Tudi naši novinci in mladi redovni bratje bi morali služiti vojaški rok, a smo doslej še vedno dosegli od vlade, da je dovolila izjemo. Sicer pa to ne velja le za semenišnike, marveč tudi za budistične bonce. Posebno med bonci jih je menda veliko takih, ki so oblekli rumeno haljo, ker jim smrdi puška.

Kmalu smo v Dalatu. Stražniki nas vlnjudo pozdravljajo, saj je med njimi precej katoličanov. Vlada rada zaupa odgovorna mesta, posebno pri policiji, pa tudi pri upravi, katoličanom, ker so bolj vestni in se lahko nanje vedno zanesa. V Dalatu so prebivalci povetlični pogani, a vendar so prav tu velike katoliške šole. Najprej je tu papeški Atenej Pija X., ki ga vodijo jezuiti. Na njem študirajo filozofijo in teologijo najbolj nadarjeni vietnamski semenišniki iz vseh južnovietnamskih škofij. Potem je tudi katoliška univerza z raznimi fakultetami; ustanovil jo je pokojni predsednik Ngo Diem, ki po njem katoličani še vedno žalujejo. Prav tako imajo razni redovniki in redovnice tu svoje šole. Tudi župnik ima veliko šolo z 2000 učenci. Bila je tudi moja misel, da bi tu postavili zavod, pa še nimamo dovolj osebja.

V Dalatu sem vzel letalo za Saigon. Vsak dan leti tja 3-5 letal in vsa so do zadnjega kotička zasedena. Lahko bi šel tudi po cesti: to je tista nekdanja slavna 300 km dolga cesta. Pred letom so vietkongovci imeli pod kontrolo kakih 50 km te važne poti; sedaj se lahko mirno pelje po njej. Naš ekonom Čung se večkrat pelje v Saigon in nazaj, pa ni vzdolž teh 300 km nikoli srečal vietkongovcev. Torej vidite, da le nismo čisto na psu, kot nekateri pravijo. Cesta je zaradi pogostnega deževja zelo razdrapanja in za kilavega človeka, kot sem jaz, malo priporočljiva. Zato sem vzel letalo.

Eno uro pozneje smo že v saigonski vročini. Življenje teče svojo pot naprej,

Včasih počti tu pa tam kaka bomba, toda večina tukajšnjih ljudi se za to sploh ne zanima, pa tudi ve ne, kaj se dogaja v tem trimilijonskem mestu. Tudi med našimi gojenci, ki so se rodili v vojni in živijo v vojni, sem že večkrat videl, da jih take novice kratko in malo ne zanimajo. Rekel bi, da so se že kar vživeli v tak način življenja. Beračev tu ni, vsakdo ima svoje delo. Le osemnajstletni fantje se bojijo vojaške suknje. Čeprav so južnovietnamske čete z ameriško pomočjo dobro oborožene, so pa vedno izpostavljene napadom iz zased, ki jih držijo vietkongovci vsepovsod. Pri tem seveda marsikdo zgubi življenje. Pri nas skoro ni več družine, v kateri ne bi bila smrt koga prerano pobrala. Sicer pa, ali ni Slovenija v času komunistične revolucije med zadnjo svetovno vojno isto doživela?

Andrej Majcen EDB

»Mladika« št. 6-7

Pred odhodom na počitnice so uredniki poslali med svoje naročnike in bralce dvojno številko za meseca junij in julij, ki se odlikuje po tehtnosti člankov in pestri vsebini.

Uvodnik »Gradimo skupaj bolj pravičen in bolj človeški svet« je vzel iz govora, ki ga je imel dr. Drago Štoka v deželni zbornici. Objavljen je tudi njegov govor pred spomenikom žrtev nacizma in fašizma v tržaški Rižarni. V zvezi z zadnjimi volitvami Kondor marsikatero resnico brez slepmišenja pove; popolnoma se strinjamo z njim, ko zavrne neresno pisanje »Klica Triglav«, ki izhaja v Londonu, glede Slovenskega ljudskega gibanja. Ljudje, ki živijo na stotine kilometrov proč od naše realnosti, naj bi malo bolj preudarni, preden avtoritativno izrekajo svoje sodbe.

Pretresljiva je črtica Franca Jeze »Morilec« iz časov naše revolucije. Znova je podčrtano dejstvo, da je bila marsikatera likvidirana oseba bolj žrtev osebnih obračunavanj kakor pa ideološkega boja. Prof. Rado Bednarik nas seznanja s slavni strani gradnja v Rubijah pri Sovodnjah in njegovim zatonom.

Daniilo Sedmak piše v svoji peti razpravi v okviru »Družinskega zrcala« o odnosu otrok—starši, Maks Sah pa objavlja članek ob zaključku šolskega leta na slovenskih šolah na Tržaškem. Dotakne se tudi problema strokovne šole v Trstu, ki jo oblasti pogojujejo na ustanovitve gimnazije v Bujah v Istri. Maks Sah se spomni s toplimi besedami tudi »Klicarja botjšega sveta«, umorjenega ameriškega senatorja Roberta Kennedyja ter omeni »Zbornik Svobodne Slovenije« za leto 1968.

Objavljen je tudi razgovor s škofovim vikarjem msgr. Lojzutom Škerlom o življenju Cerkve med nami ter o dvoletnem delovanju, ki ga je msgr. Škerl v novi funkciji opravil.

Zanimivo se bere članek o literarnih pobudah, oddajah dijakov ter šolskih radijskih oddajah na naši tržaški radijski postaji. Kot vedno, tudi to pot pritegne bralca prof. Martin Jevnikar, ko objavlja pregled sodobne slovenske zamejske kulture. Na vrsto je prišla Gorica. Od vodilnih goriških pisateljev in pesnikov sta ocenjena Rado Bednarik ter Zora Piščanc.

Naj omenimo še prispevek S. Kobilarja »Neresen prispevek k razpravi Dialog in

Nepošteno ravnanje s slovenskimi izseljenci

V Jugoslaviji ima letalski promet v zakup JAT, ki ima svoj sedež v Beogradu in lahko počne s potniki, kar se mu zljubi. Je to edina letalska družba na svetu, ki ima na koncu »Reda letenja« pripombo, da je »čas odhoda in prihoda letal približen in ni zagotovljen«. To so bridko občutili in boleče doživeli na svoji koži slovenski izseljenci iz ZDA, ki so se vračali 9. julija, ko je bil eden najbolj vročih dni letošnjega poletja. Odpotovati bi morali ob desetih dopoldne, so pa dejansko odleteli ob desetih zvečer. Dvanajst ur zamude, in zakaj?

Po načrtu naj bi letalo JAT-a 9. julija zgodaj zjutraj odletelo iz Beograda v Amsterdam, tam naložilo skupino 68 potnikov, ki so prišli iz ZDA, jih prepeljalo na letališče Brnik pri Ljubljani in ob de-

Slovinci«, ki na duhovit način kramlja in v šegavi besedi pove, kar bi, naravnost povedano, marsikoga zabolalo. Pa bi bilo prav, da ga zaboli tudi tako!

† Alojzij Briščak

Preteklo soboto proti večeru je v tržaški bolnišnici preminil 62-letni Alojzij Briščak iz Sv. Križa pri Trstu, rodom iz znane zavedne družine Briščakovih na Briščah. Pekovski poklic, ki se ga je bil v mladosti izučil, je vestno in marljivo opravljal najprej v Trstu in nato v Sv. Križu, dokler ga niso Nemci v dobi medvojne okupacije skupno z mnogimi drugimi Križani odpeljali v Nemčijo, odkoder se je po končani vojni vrnil v rojstno vas, k svoji družini in poklicnemu delu. Pred desetimi leti je zaradi šibkega zdravlja stopil v pokoj kot delavski invalid.

Vse je kazalo, da bo pokojni Lojze, ki je bil po značaju blag, do vsakogar prijazen in ustrežljiv, preživel svojo življenjsko jesen v krogu družine, ki ji je bil skrben oče in poglavar, kar najbolj srečno in zadovoljno, a ga je že leta 1961 zadela težka preizkušnja, ko je izgubil drago in pridno zakonsko družico. Težo te izgube je silno občutil, a se je kljub temu skoro vsako leto prijavil in udeležil skupnega slovenskega romanja ter bil stalen naročnik ne samo Katoliškega glasa, temveč tudi Mohorjevih knjig in drugega slovenskega katoliškega tiska, ki ga je z veseljem prebiral in podpiral. Ko se je — kot običajno — tudi letos prijavil za skupno romanje slovenskih vernikov v Altötting in Dachau, ni slutil, da mu bo zavratna bolezen preprečila udeležbo in ga priklenila na bolniško posteljo. Trpljenje je vdano prenašal, dokler ni lepo previden s sv. zakramenti tiho in nepričakovano odšel na svojo poslednjo romarsko pot v večno domovino.

Pogreba s sv. mašo se je pretekli ponedeljek udeležilo lepo število vaščanov ter pokojnikovih prijateljev in znancev iz bližnjih vasi, ki so cenili njegovo skromnost, značajnost in poštenje.

Pokojnemu Lojzetu naj usmiljeni Bog na priprošnjo lurske Gospe nakloni večni mir, hčerki, sinu, bratom in ostalim sorodnikom pa izrekamo občuteno sožalje.

setih zopet odletelo s skupino vračajočih se izseljencev v Amsterdam. Toda letalo se ni prikazalo ne v Amsterdamu ne na Brniku. Ko je že odletelo iz Beograda proti Nizozemski, je v zraku prešlo nalog, naj raje krene proti Münchnu. Od tedaj cel dan o letalu ni bilo več ne duha ne sluha.

V Amsterdamu je bilo tisti dan prav tako vroče kot v Sloveniji. Vsa skupina, med njimi tudi sedemdesetletniki, je ves dan preživela v čakanju v posebnem carinskem prostoru. Čez dan so od JAT-a prejeli le listke za sok, tisti na Brniku pa po en obložen kruhek in dva decilitra soka. Drugod, če imajo letala zamudo, letalske družbe poskrbijo, da odpeljejo potnike z avtobusom javno v kakšno restavracijo in jih na svojo stroške oskrbijo z jedačo in pijačo, zraven pa se še nenehno in neznanako vlnjudo opravičujejo. Predstavnik JAT-a kaj takega ne pozna. Nasprotno: dopisniku ljubljanskega »Dela« je eden izmed njih posmehljivo dejal: »Ste že napisali članek o današnji zamudi? Veste, vsakokrat, ko kaj napišete, imamo drugi dan več potnikov!« Ni pa povedal, da potniki nimajo druge izbire kot JAT, ker ima JAT v Jugoslaviji značni monopol.

Medtem pa so naši ljudje na letališču Brnik cel dan pričakovali prihoda svojcev. Gnetli so se v letališki restavraciji, kjer je bila vsa pijača topla (hladilnik je bil kot nalašč za vroči dan pokvarjen!), mrzla pa je bila hrana, če si jo bil voljan čakati 40 minut. Neki tujec je metal po tleh gnilo solato, drugi je robantil, kje je njegova kava; vse je bilo v slogu neurejenosti.

Končno je letalo iz Amsterdamu ob 21.15 pristalo. Zaman je harmonikar v narodni noši užgal poskočno polko. Od prišlih Amerikancev se nihče ni zmenil zanj. Njih obrazi so bili bledi, izčrpani in razjarjeni. Eden od izseljencev je na glas vzkliknil: »Boste že videli, kdaj bom še poteval z vašim letalom. Saj so še francoske in italijanske družbe na svetu.«

Tako je domovina 9. julija sprejemala svoje izseljence. Vse to po zaslugi podjetja JAT, ki v Beogradu vedri, uživa značni monopol in se iz svojih potnikov norčuje. Potem pa ima milijonske izgube, ki jih mora kriti tudi slovenski davkoplačevalec, saj je za poslovanje JAT-a odgovorna zvezna vlada v Beogradu.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Sporod od 28. julija do 3. avgusta 1968

Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša. 16.30 Sportno popoldne. 21.00 Komisar Maigret. — Drugi: 21.15 Neki glas na počitnicah. 22.00 Maščevanje, telefilm.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Piloti pekla, film. — Drugi: 21.15 Prva stran. 22.15 Simfonični koncert.

Torek: Prvi: 21.00 Stari čudak (Goldoni). — Drugi: 21.15 Mlada Evropa. 22.30 Zbogom, mama!

Sreda: Prvi: 21.00 Almanah. — Drugi: 21.15 Zgodbe ubogih ljubimcev, film.

Četrtek: Prvi: 21.00 Brez mreže. — Drugi: 21.15 Kalifornija, Amerika bodočnosti.

Petek: Prvi: 22.00 Igre brez meja (evrovizija). — Drugi: 21.15 Radetzkijska korčnica. 22.15 Modri svinčnik.

Sobota: Prvi: 21.00 Pridem tudi jaz! (Glasbeni prizor). 22.00 Bitka pri El Alameinu. — Drugi: 21.15 Mojstri nemškega filma: Caligari. 22.25 Vstajenje.

Končno se je dvignil še Jurij Frohner. V kratkih besedah je hotel pokazati svojo hvaležnost do teh otrok. Morda so člani tega krožka — je dejal — sedaj malo razočarani, ker ni Rozvita kaka zakleta princesa ali pa vsaj imeniten cirkuški otrok, ampak čisto navaden otrok domačega trgovca. Za Rozvito pa to leto gotovo ni bilo leto razočaranja, temveč leto bogate izkušnje, ker je izkusila, koliko nesebično ljubezni je še na svetu. V prvi vrsti se mora zahvaliti gospe Thorn, ki je sprejela Rozvito za svojo in tako šele omogočila ustanovitev »Mysteria«. Če bi prišla Rozvita v kako sirotišnico, bi nikoli ne bila našla tako dobrih sošolk. Tako je gospa Thorn temu osirotelemu otroku toliko dobrega storila, da ji vsa ljubezen staršev tega nikoli ne more povrniti. Tudi njej je Bog vsaj malo že povrnil dobroto, ko ji je namesto privzete hčerke sedaj podaril tako srčanega otroka. Marjetic, in še novo zakonsko srečo ob strani Joahima Pöll. Če že kaj more obljubiti, potem gotovo eno v svojem in Rozvitinem imenu, da bodo hvaležnost in molitev Rozvite in njenih staršev spremljale gospe Thorn in vse člane krožka skozi vse življenje.

JOSEFINE STEGBAUER 75

Prevedel J. P.

„Veš li število zvezdà...?“

Mirko je bil blažen. Grofu je tako prisnil roko, da se je ta naskrivaj kar namuznil. Dobro je vedel, kaj se godi v srcu tega fanta.

Jurij Frohner je nekaj dni pozneje dobil pismo od grofa Dernburga.

Ljubi Jurij! Slišal sem, da bo 10. junija predpoldne poroka tvojeega novega svaka. Kot »častni član« krožka »Mysterium« te prosim, da bi prišel isti dan popoldne s svojo ženo in njeno materjo k meni na obisk. Vsi člani krožka »Mysterium« se bodo zbrali k poslovitni slavnosti. Gospod Pöll in njegova bodoča soproga sta že obljubila, da prideta.

Iskreno te pozdravlja Tvoj stari sošolec Eberhard grof Dernburg.

Poslovilni dan je bil poln zmagoslavja za vse člane »Mysteria«. Na vrsto so postavili belo pogrnjeno mizo. Tam je na

častnem mestu sedela Rozvita med starši, na desnici pa novoporočeni par Pöll s hčerko Marjetic, na levi pa gostitelj, grof in grofica Dernburg. Med obema pa je sedela stara gospa Pöll. Na nasprotnem koncu mize je sedel Rozviti nasproti Mirko, na obeh straneh pa oba grofova otroka Albert in Lucija. Ostali člani so sedeli na obeh straneh mize in se ves čas živahno pogovarjali.

Mirko si je kot častno nalogo nadel, da pripravi poslovilni govor. Zato je sredi razgovora potkal na svoj kozarec z malinovcem, kot je to videl pri odraslih. Ostali so takoj utihnil in prisluhnili. V svojem govoru je najprej omenil, kako vesel in ponosni so vsi člani, da je njihov krožek »Mysterium« tako častno in zadovoljivo rešil svojo nalogo. Seveda pa je ni sladke češnje brez kapljice pelina. In tako se med splošno veselje in zmagoslavje meša tudi tu kapljica bridkosti, namreč zavest, da bodo izgubili Rozvito iz svoje srede.

Melanija se ni mogla zadržati in je sunila Loro s komolcem: »Ga slišiš! Izvrstno govori, kaj?«

»Kljub temu,« je nadaljeval Mirko, »nas bo še vnaprej družilo nerazdružljivo pri-

jateljstvo z Rozvito. Srečni smo, da smo ji pripomogli, da je spet našla starše in dom. Upam, da bo vedno ohranila v spominu lepe popoldneve, ki jih je preživela v našem krožku in da bo še v pozni starosti mislila nanje. Naj sedaj dovoli, da ji v imenu vseh članov krožka kot poslovilno in spominsko darilo izročim album in to sliko.«

Vsi navzoči so ob koncu govora navdušeno ploskali. Takoj nato se je dvignil še grof Dernburg in začel:

»Kot najstarejši član bivšega krožka "Mysterium" sem imel čast, da sem mogel povabiti vse člane za zadnji sestanek v svojo hišo. Mirko je v svoji skromnosti docela pozabil v nagovoru, da bi se vsem članom zahvalil za njihovo požrtvovalno delo. Največja zahvala gro seveda mlademu pesniku, ki je dal novoustanovljenemu krožku namen in smernice in tako šele omogočil načrtno delo. Seveda ga je pri tem vodil tudi njegov pisateljski talent oziroma pesniška častihlepnost. Toda upam, da bo tudi v bodoče vse svoje pesniške sile uporabljal le v dobrobit ljudem in da bo s svojimi knjigami, ki jih bo — kot upamo — napisal, ustvarjal ljudem čisto veselje v tihih, mirnih

urah, veselje, ki človeka poživiti, poglubi in notranje osrečuje.«

V nadaljnjem govoru je grof v posebni luči pokazal zasluge vsake posamezne deklice, ki so od ponosa rdele na svojih sedežih. Svoj govor je zaključil: »Deklice je pri tem delu vodila ljubezen do zapuščene Grectice-Rozvite. Saj so ravno žene ustvarjene, da z nesebično ljubeznijo lajšajo življenje. Prepričan sem, da boste tudi ve nekoč kot žene v ponos domovini. Posebno se moram zahvaliti Melaniji, tej nežni prijateljici Rozvite, ki je s svojim zaupanjem do mene postala v pravem pomenu besede "kriva", da smem danes pogostiti v svoji hiši srečne ljudi. Saj ji je Bog deloma poplačal njeno ljubezen do Rozvite: vrnil jo ji je tako rekoč nazaj kot pravo sestrično. Ostanite še naprej trdno povezane med sabo. Naj vam za vse življenje ostane kot svetel spomin ta krožek "Mysterium", ki je bil podoba pravega mladostnega prijateljstva. Mladost ne pozna nobenih ovir, mladost ima vero in zaupanje in ta mladost v vas je zmagala in pripeljala Rozvito nazaj v narode staršev. Naj živi mladost!«

Dvignil je kozarec in trčeli so: mladina z malinovcem, odrasli z vinom.

Goriške Novice

Pesem, ki družijo

Pod tem naslovom je R. Breščak opisal v ljubljanskem »Delu« z dne 18. julija gostovanje goriških slovenskih pevcev v Novem mestu. Članek pravi takole:

»Novomeška glasbena šola, ki jo vodi Ernest Jazbec, je s posredovanjem Toneta Kozlevčarja prejšnji mesec navezala stike z mladimi goriškimi glasbeniki, ko so Novomeščani koncertirali v Stari Gorici. Slovenski goriški pevci so Novomeščanom pred kratkim vrnili obisk in z njihovim večerom pesmi v novomeškem Domu kulture so se vezi med Dolenjsko in Slovenijo okrog meje še bolj utrdile. Nastop mladih novomeških glasbenikov v Stari Gorici je bil zelo lep sprejet. Novomeščani so v Gorici nastopili s petindvajsetimi točkami (klavir, violina, čelo, flauta, klarinet, kitara in solopetje). Program je bil dokaj raznolik, med avtorji skladb pa so bila imena Gluck, Mozart, Chopin, Glinka, Grieg, Čajkovski itd. Goričani so prišli v polno novomeško dvorano (ki jih je zelo lepo sprejela) z dvema zboroma: moški in mešani. Moški zbor je vodil zborovodja Klanjšček, mešani pa s Špacapan. V dvorani je zadonela slovenska pesem, ki je presenetila s svojo čistostjo in izdelanostjo. Zbora goriških slovenskih pevcev sta po besedah ravnateljice novomeške glasbene šole Ernesta Jazbca zelo dobra in poslušalci v dvorani so bili nad njunim petjem prav navdušeni. Novomeščani so sprejeli goriške pevce tako, kot sprejme dolenjski človek brata ali sestro, ki ga je v desetletjih izgubil izpred oči. Pesem, ki je napolnila dvorano, je zvenela še kasneje: ljudje so jo v sebi odnesli s seboj. Mladi novomeški glasbeniki, ki so tako uspešno gostovali v Stari Gorici, ter slo-

venski goriški pevci so sklenili trdno prijateljsko vez. S tema dvema koncertoma so navezani prvi stiki goriških Slovencev z Dolenjsko. Mladi goriški pevci so si hkrati ogledali dobršen kos deželice pod Gorjanci, spoznali so se s svojimi vrstniki, ki se šolajo v novomeški glasbeni šoli ter z nageljnom, ki so si ga v Novem mestu pripeli, povedali, da so poti, ki jih veže pesem, postale globlje.«

Vrnili so se goriški lurški romarji

Na koncu preteklega tedna so se vrnili v Gorico goriški romarji, kateri so pod vodstvom nadškofa msgr. Cocolina z »vijoličastim vlakom«, ki je imel s seboj tudi mnogo bolnikov, obiskali Lurd. Vseh romarjev s Tržaškega in Goriškega je bilo šest sto, od teh dobra polovica iz goriške nadškofije.

V Lurdu so romarji prisostvovali že običajnim pobožnostim in se udeležili koncelebrirane sv. maše v podzemski baziliki sv. Pija X., ki jo je opravilo okrog dvajset duhovnikov pod vodstvom msgr. Cocolina in škofa iz Concordie. Msgr. Cocolin je tudi podelil ob priliki procesije z Najsvetejšim blagoslov zbranim bolnikom, ki so ležali na bolniških vozičkih. Vsi udeleženci so odnesli z romanja zelo globoke vtise, zlasti pa so bili veseli stalne in dobrohotne navzočnosti goriškega nadškofa v svoji sredi.

Solski izidi

Na klasičnem liceju so z dobrim uspehom napravili zrelostni izpit dijaki: Bresiani Nevina, Gergolet Marij, Koren Marija, Primožič Ida in Špacapan Bernard. En dijak je bil zavrnjen.

Tržaške Novice

Čestitke msgr. Ukmarju

Msgr. dr. Jakob Ukmar je dobil za svojo devetdesetletnico veliko čestitk. Med drugimi sta mu čestitali tudi dve slovenski politični organizaciji, to je Slovensko ljudsko gibanje in Slovenska skupnost. Osebnostno je visokega jubilaranta obiskal in mu izrekel najboljše želje deželni poslanec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka.

Maturitetni uspehi na slovenskih višjih srednjih šolah v Trstu

Na učiteljskišči je izdelalo 9 kandidatov, 15 jih ima popravne izpite, dva pa sta bila odklonjena. Novi učitelji so naslednji: Sergij Verč, Marija Benedetti, Alenka Cepar, Libera Haring, Sheila Laurenčič, Silva Pernarčič, Irena Tretjak.

Na trgovski akademiji so izidi zadovoljivi, saj je izdelalo 23 kandidatov, 9 jih ima popravne izpite in le 3 so bili odklonjeni. Novi knjigovodje so naslednji: Boris Baša, Danilo Baša, Majda Batelli, Edvard Bevilacqua, Klara Bevilacqua, Ana Marija Kocjančič, Nadja Kralj, Draga Corbatti, Boris Debeljuh, Marta Gombač, Boris Hrvatin, Peter Hočevar, Nadja Kosmina, Milena Mužina, Ivan Prešeren, Ivan Radovič, Alenka Renar, Sonja Rupel, Stojan Sancin, Tatjana Šiškočič, Nataša Sosič, Petrica Tretjak in Edvin Zerjal.

Na znanstvenem liceju (realni gimnaziji) so uspešno opravili zrelostne izpite Marjan Jevnikar, Boris Košuta, Edvard Cemmler, Milan Pahor, Sergij Tavčar, Aleksander Zupančič in Silvestra Urbančič. Popravne izpite ima 11 dijakov, 2 pa sta bila odklonjena.

Na klasičnem liceju so uspešno maturirali Josip Barich, Borut Kodrič, Aleksander Rojc, Rada Cossutta, Majda Sancin, Slava Starc, Marija Strekelj in Bojana Vatovec. Popravne izpite ima en dijak, odklonjen 1. V poletnem roku je letos polagalo zrelostne izpite skupno 91 dijakov (klasični licej 10, znanstveni licej 20, trgovska akademija 35, učiteljskišče 26). Uspešno je opravilo izpite skupno 47 dijakov (51%), popravne izpite ima 36 dijakov, 8 pa je bilo odklonjenih. Najboljši izidi so na klasičnem liceju, kjer je uspešno opravilo izpite 80% dijakov. Sledi trgovska akademija, kjer je uspešno opravilo zrelostne izpite 65% dijakov, nato znanstveni licej s 35% in učiteljskišče s 34%.

Na srednjih šolah je polagalo zaključne izpite (mala matura) skupno 169 dijakov. Uspešno so opravili izpite 104 dijaki (61,5 odst.), popravne izpite ima 55 dijakov, 6 jih je padlo in 4 so bili pripuščeni k jesenskem roku.

Skupno je torej polagalo zrelostne izpite na srednjih in višjih srednjih šolah 260 dijakov, uspešno jih je opravilo 151 (58 odst.), 91 jih ima popravne izpite, 14 jih je padlo in 4 (iz srednje šole) so bili pripuščeni k izpitu v jesenskem roku.

Avguštin Zlobec — biseromašnik

V petek, 26. julija obhaja 60 let mašništva g. Avguština Zlobec. Rojen je bil 27. avgusta 1881 v Ponikvah na Krasu. Studiral je v Ljubljani, Mariboru in Gorici. V duhovnika je bil posvečen 26. julija 1908. Kaplanoval je v Sezani in v Vatovljah, župnikoval pa je v Pomjanju do leta 1930. Nekaj let je bil tudi prodekan za Krkavčje. Ob koncu leta 1930 se je odpovedal župnijski Pomjan in stopil v pokoj. Nato je bil dušni pastir pri Sv. Antonu pri Kopru-Pridvor. Nekaj let po zadnji vojni se je preselil v Trst in sedaj živi v Mačkovijski. Jubilarntu kličemo: Se na mnoga leta.

Nagrade na VI. prazniku terana in pršuta v Repnu

Na VI. prazniku terana in kraškega pršuta, ki je bil v Repnu, so domači vinogradniki razstavili res dobra vina. Posebna ocenjevalna komisija je določila nagrade takole: prvo prejme Franc Guštin (Repen 22), drugo Alojz Milič (Repen 49), tretjo Zdravko Bizjak (Col 11) in četrto Josip Lazar (Repen 60).

Cesta k Belopeškemu jezeru asfaltirana

Po skoro dveh letih gradnje sta romantični belopeški jezera dobila asfaltno povezavo s cesto, ki veže preko Fužin Trbiž s Kranjsko goro. Za 2600 m cestišča je bilo izdatih okrog sto milijonov lir. 60 milijonov je prispevala dežela, sedem videmska pokrajina, 32 pa trbiška občina. Nova cesta je široka 6 m. Zgrajeni so bili mnogi občestni oporni zidovi, mostovi razširjeni, ovinki omiljeni. Tako domačini kot turisti so nove ceste zelo veseli, saj je svetu še bolj približala čudoviti košček naše zemlje pod Mangartom.

Iz Slovenije

IV. seminar slovenskega jezika, literature in kulture

Prva dva tedna meseca julija je bila Ljubljana prizorišče važnega znanstvenega dogajanja, ki se je letos ponovilo že četrtrič. Na filozofski fakulteti so se zbrali domači in tuji slavisti iz raznih evropskih in izvenevropskih dežel. Zastopani sta bili tudi Primorska in Koroška. Udeležencev je bilo 63, še enkrat toliko kakor lansko leto. To dokazuje po eni strani veliko zanimanje za slovenski jezik in kulturo, po drugi pa kvalitetno višino predavateljev ter organizacijsko spretnost prirediteljev.

Seminar je obsegal lektorat slovenskega jezika v treh stopnjah in izredno zanimiva predavanja s področja književnosti, filologije, zgodovine, glasbe, likovne umetnosti in etnologije. Posebno pozornost so prireditelji posvetili slovenski dramatik. Program je obsegal tudi dvodnevno študijsko ekskurzijo na Stajersko. Ob zaključku je prireditelj in udeležence sprejel rektor ljubljanske univerze in jim izrazil navdušeno priznanje.

Seminar je potekal v prijetno sproščnem prijateljskem razpoloženju in je zbudil v udeležencih veliko navdušenje in zanimanje, kar je nedvomno lepo priznanje za trud in požrtvovalnost prirediteljev in predavateljev.

Goriški udeleženci

Slika prikazuje (še nedovršeno) spominsko znamenje s križem na leto svete vere v Doberdolu. Na kamnitem stebru (2 m) bo napis »Credo«; na stopničastem stebru iz opeke (kar pomeni napredek) pa bo napis: »Varuj nas«. Železni križ bo visok 3 m. Blagoslovitev bo v nedeljo, 4. avgusta po slovesni maši, ki jo bo imel č. g. Pavel Cibej, novomašnik iz Ajdovščine. Spominsko znamenje je postavljeno v začetku vasi, ko se pride iz Ronk in stoji na zemljišču družine Jarc (Kločini), katera je darovala potrebni kos zemlje za sveto znamenje.

ZA KMETOVALCE

Kmetijstvo v tržaški pokrajini

Tržaški pokrajinski odbor je preteklega dne sprejel več ukrepov v korist kmetijstva. V petek se je pod predsedstvom odbornika Saše Rudolfa (Slovenska skupnost) prvič sestala posebna komisija, ki bo razdelila deželni prispevek v višini 8 milijonov lir kmetovalcem, kateri so utrpeli škodo zaradi vremenskih neprilic. Clani komisije so se zedinili za podporo v obliki močnega krmila. Komisija, v kateri so tudi sindikalisti in predstavniki nadzornišтва za kmetijstvo, bo na novem sestanku proučila seznam oškodovancev. Krmila bodo nato delili upravivcem na 12 zbirnih mestih, da ljudem ne bo treba hoditi po krmila v mesto. Po predvidevanjih bo pokrajinska uprava nakazala po 50 kg krmila za vsako glavo živine.

Se nekaj o zasebnih travnikih, pašnikih in gmajnah, ki jih pušajo nedeljski izletniki. Kljub večkratnim pozivom se stanje ni izboljšalo. Pokrajinsko kmetijsko odbornišтво se že dalj časa ukvarja s to zadevo. Lani je odbornik Rudolf sklical predstavnike občinskih uprav tržaške pokrajine, da bi skupno zavarovali zasebno lastnino. Pokrajinska uprava je naročila Ustanovi za prerod kmetijstva, naj pripravi osnutek za napisne opozorilne table, ki bi jih lastniki postavili na svoja zemljišča. Table z dvojezičnim napisom »Prepovedan vstop - zasebna lastnina« bo pokrajinska uprava razdelila brezplačno. Na razpolago je tisoč napisnih tabel.

Vremenska obvestila za kmetijstvo

Blizu Verone v kraju Torricelle deluje že nekaj let opazovalnica državnega zavoda za atmosfersko in meteorološko fiziko CENFAM, ki ima nalogo, da raziskuje pojave neviht in toče. To znanstveno delo opravlja s pomočjo sodobnih naprav, med katerimi sta dva močna radar-ske aparata, ki zaznavata vremenske spremembe do 400 km daleč. S 1. junijem je omenjena postaja začela oddajati dnevna poročila o poteku vremena. Poročila lahko sliši vsakdo z radijskim aparatom na kratkih valovih in sicer na valovni dolžini 6980 kilociklov ali 43 metrov in 3740 kilociklov ali 81 metrov. Vremenska poročila, ki zanimajo predvsem kmete, je moč slišati vsak dan ob 10., 13., in 20. uri. Po potrebi pa sledijo poročila še pogosteje in celo ponoči. Te oddaje so poskusnega značaja in so predvsem dobrodošle za paščko nižino. Dobro bi bilo ugotoviti, če koristijo našim razmeram in jih v takem primeru uporabiti v prid našemu kmetijstvu.

Prispevek za trdo pšenico

Tudi letos bo država sporazumno z evropsko skupnostjo dala prispevek za trdo pšenico. Za letošnji pridelek so določili 21 lir prispevka na kg.

RADIO TRST A

Spored od 28. julija do 3. avgusta 1968

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih)

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 8.00 Koledar, 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu, 10.00 Mantovanijev godalni orkester, 11.15 Oddaja za najmlajše: Lantieri-Benedetti »Naskok na goške velikan«, (3) »Matterhorn«, 12.00 Nabožna glasba, 12.15 Vera in naš čas, 13.30 Glasba po željah, 14.45 Glasba iz vsega sveta, 15.55 Collins: »Lunin kamen«, 18.30 Iz pesniških gajev: Tomažič: »Guido Gozzano«, 19.15 Sedem dni v svetu, 19.30 Zbor »V. Mirk« s Proseka-Kontovela, 20.30 Bednarik »Pratika«, 21.45 Kelemen: Entrances za pihalni kvintet. Izvajajo solisti ansambla »S. Osterc« iz Ljubljane.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 17.00 Orkester Safred, 18.00 Zenski polifonski ansambel iz Gorice, 18.30 Iz Chopinovega in Malipierovega opusa, 19.30 Vodeb: S Plečnikom po Italiji (5) »Obračun v Firencah in slovo«, 20.50 Zgodbe prve svetovne vojne: Prežihov Voranc »Pot na Doberdolu«, 21.10 Dvajset minut popevk, 21.30 Slovenski solisti, 21.55 Tamburaški ansambli, 22.05 Zabavna glasba.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.00 Iz slovenske folklorne: Bednarik »Pratika«, 12.30 Za vsakogar nekaj, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Pacchiorijev ansambel, 17.20 Jež: »Italijanščina po radiu«, 18.00 Zbor »L. Bratuž« iz Gorice, 18.55 Ferstlov orkester, 19.10 Lovrečič »Plošče za vas«, 20.35 Gounod: »Faust«, lirski drama v 5 dejanjih. Orkester in zbor pariške opere.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.00 Harmonikar Jacques, 12.10 Kalan »Pomenek s poslušavkami«, 12.20 Za vsakogar nekaj, 18.30 Kumer: »Ljudske pesmi«, 18.50 Barrierov orkester, 19.10 Lupinc »Higiena in zdravje«, 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.00 I. Tavčar: Visoška kronika (9) »Izdor se vrne«, 12.45 Za vsakogar nekaj, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Russov ansambl, 17.20 Jež: »Italijanščina po radiu«, 18.00 Pojeta Dario in Darko, 18.55 Trovajolijev orkester, 19.10 D. Kraševac: »Zlata skrinjica«, 19.25 Priljubljene melodije, 20.35 R. Rehar: »Dvoje mask«, rad. drama, 21.35 Motivi dveh Amerik, 21.50 Skladbe davnih dob, 22.05 Zabavna glasba.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.10 Penko: »Gospodinja nakupuje«, 12.20 Za vsakogar nekaj, 17.00 Tržaški mandolinski ansambel, 18.00 »Beri, beri, rožmarin zeleni«, 18.30 Vukdragovič: Godalni kvartet v a-molu, 18.55 Trieste Jazz ansamble, 19.20 Priljubljene melodije, 20.50 Koncert operne glasbe, 21.50 Veseli utrinki, 22.05 Zabavna glasba.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi, 12.10 »Iz beležnice fotoreporterja Magajnes«, 12.20 Za vsakogar nekaj, 14.45 Glasba iz vsega sveta, 16.50 Karakteristični ansambli, 17.40 Otrokov pravljčni svet: Milčinski »Desetnica«, 17.55 Bučarjeve in Liparjeve pesmi, 18.30 Mojstri jazz: Rex Stewart, 19.00 Traličeva dalmatinska skupina, 19.10 »Poletna srečanja«, 19.20 Zabavni ansambli na Radiu Trst, 20.35 Teden v Italiji, 20.45 Gogol: »Taras Bulba« (1) »Vrnitev Bulbovih sinov«, 21.15 Za prijeten konec tedna.

Javna dela v goriški občini

Goriška občinska uprava bo poskrbela za raztegnitev vodovoda v zgornjem St. Mavru v frakcije Gropaj, Conigo in skoraj do mejnega prehoda pod Sabotinom, tako da bodo vse hiše oskrbljene z vodo. Ojačila bo še črpalko na Oslavju, kar bo koristilo pri nabavi vode Steverjanski občini.

Občina bo tudi popravila vse še neasfaltirane ceste. Med temi bo poskrbela za ceste v Standrežu in Podgori.

S tem bo občinska uprava zadostila nekaterim nujnim potrebam naših občanov in jih pozitivno rešila. Naši svetovalci v občinskem svetu torej ne sedijo tam zastonj!...

OBVESTILA

Duhovne vaje za slovenske duhovnike v domu duhovnih vaj »Le Beatitudini« v Trstu bodo od 1. septembra zvečer do 5. septembra predpoldne. Imel jih bo pater jezuit iz Slovenije. Prijave sprejema g. Marij Gerdol, župnik v Boljuncu (34010 Bagnoli della Rosandra).

Priprava za izpite v Alojzijevišču se bo pričela v ponedeljek 5. avgusta ob 8.30. Prijaviti se je treba pri vodstvu zavoda do 1. avgusta.

Pobuda Radia Trst A pisateljem radijskih iger. Zvedeli smo, da namerava naša tržaška radijska postaja popestriti svoj spored za prihodnjo sezono z uvrstitvijo niza radijskih detektivk in folklornih predstav narečnih endejank domačih avtorjev. Delom, ki bodo sprejeta, je zagotovljen honorar za dvakratno izvedbo desetim najboljšim delom pa še dodatna nagrada po 50.000 lir. Pobuda velja izključno za slovenske avtorje, ki stalno živijo v Italiji. Vsi, ki bi pri tem radi sodelovali, dobe natančnejše podatke na tržaškem sedežu RAI-a v ul. Fabio Severo 7.

Ministrstvo za zunanje zadeve je razpisalo natečaj za šest mest pomožnega izvedenca za tuje jezike. Pogoji: doktorat v tujih jezikih in slovstvu, starost od 18 do 32 let; rok za vlaganje prošenj zapade 5. avgusta 1968. (Uradni list št. 143 z dne 5. 6. 68)

Ministrstvo za trgovino s tujino je razpisalo natečaj za 14 mest svetovalca tretjega razreda v staležu vodilnega osebnostnega ja. Pogoji: doktorat v pravu ali ekonomiji, starost od 18 do 32 let; rok za pade 8. avgusta 1968. (Uradni list št. 114 z dne 7. 6. 68). Sproča: K.A.S.T.A.

Nedeljske slovenske maše v Trstu

Sv. Anton ob 7. uri (Jože Prešeren); Sv. Jakob ob 9. uri (Silvij Suligoj); Sv. Vincencij ob 8. uri (Stanko Janežič); Selezijanci ob 10. uri (Anton Resen SDB); Sv. Ana ob 10. uri (Vittorio Antolovich OSM); Kolonkovec ob 10. uri (Lino Coci); Rojan ob 7. in ob 9. uri po radiu (Stanko Zorko); Skedenj ob 7. in 10. uri (Dušan Jakomin); Barkovlje ob 8. in 11. uri (Lojze Zupančič in Anton Surina); Sv. Ivan ob 7. in 10. uri (Peter Sorli); Podlonjer ob 18. uri (Peter Sorli).

V kapucinskem samostanu na Montuzzu je p. Gabrijel Česnik, pri klaretincah v ulici S. Anastasio p. Franc Malalan.

Prošnja

Naprošamo vse rojanske rodoljube, da bi, proti protidilu, dali na razpolago Odboru za proslavo 100-letnice Rojanske četnalnice vsako, še tako skromno dokumentacijo, ki se nanaša na dobo od leta 1868 do 1900. To so lahko slike posameznikov, skupinske fotografije, hiše, kjer je bil sedež čitalnice, sedeži drugih rojanskih društev in ustanov v istem obdobju, letaki, vabila in podobno. Kar imate, lahko oddate rojanskemu kaplanu g. S. Zorko.

DAROVI:

V spomin pok. moža F. Brisko daruje žena Marija; za Katoliški dom 2.000 lir; za Zavod sv. Družine 2.000 lir, za Alojzijevišče 2.000 lir.

Za Marijanišče: Marija Marušič 1.000 lir; N. N. za uslišano prošnjo 2.000 lir; Marija Verginella za obletnico smrti sina Bonisa 3.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, pokojnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca trgovski L. 70, osmrtnice L. 100, več 80% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo